

OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Esi- ja perusopetus

26.11.2025

Pyhärannan kunta

Opiskeluhooltosuunnitelma

1.	Opiskeluhoolto Pyhärannan esi- ja perusopetuksessa	2
2.	Opiskeluhoollon monialainen yhteistyö	3
2.1.	Yhteistyö kodin kanssa	3
2.2.	Muu yhteistyö	4
3.	Opiskeluhoollon palvelut ja kokonaistarve	6
3.1.	Psykologi- ja kuraattoripalvelut	6
3.2.	Terveydenhuoltopalvelut.....	7
4.	Opiskeluhooltoryhmät	9
4.1.	Opiskeluhoollon ohjausryhmät.....	9
4.2.	Yhteisöllinen opiskeluhoolto	9
4.3.	Yksilökohtainen opiskeluhoolto.....	13
	Kirjaaminen.....	16
	Oppimisen tuki	17
	Yksilökohtainen opiskeluhoolto/ asiantuntijaryhmä	17
5.	Opiskeluhooltorekisteri ja tietojen tallettaminen	19
6.	Tietojen luovuttaminen ja salassapito.....	20
7.	Opiskeluhooltosuunnitelmat	21
8.	Tiedottaminen ja mahdollisuus osallistua opiskeluhooltotyön suunnitteluun.....	22
9.	Opiskeluhooltotyön seuranta, arviointi ja kehittämistyö	23

1. Opiskeluhoolto Pyhärannan esi- ja perusopetuksessa

Opiskeluhoolto on osa esi- ja perusopetuksen lakisääteistä toimintaa, joka on kuvattu opetussuunnitelman perusteissa. Opiskeluhoollon monialaista yhteistyötä määrittelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), johon on yhdistetty aiemmin hajallaan olleet oppilas- ja opiskelijahuoltoon koskevat säädökset. Opiskeluhooltoon sisältyy opetuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut, terveydenhuoltolaissa määritelty kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa määritelty koulunkäynnin tukeminen. Opiskeluhoolto on järjestettävä lain mukaisesti jokaisessa kunnassa ja tässä suunnitelmassa kuvataan opiskeluhoollon käytännöt ja palvelut Pyhärannan kunnan esiopetuksessa ja alakouluissa (Ihoden koulu, Rohdaisten koulu ja Reilan koulu).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki toimii esi- ja perusopetuksessa perusopetuslain rinnalla. Suurinta osaa esi- ja perusopetuksen toimintaa säätelee edelleen perusopetuslaki, mutta opiskeluhoollollisia asioita hoidetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan. Arjen toiminnassa voi joskus olla vaikea tunnistaa, kumman lain puitteissa tulisi toimia, eikä yksiselitteistä vastausta ole helppo löytää.

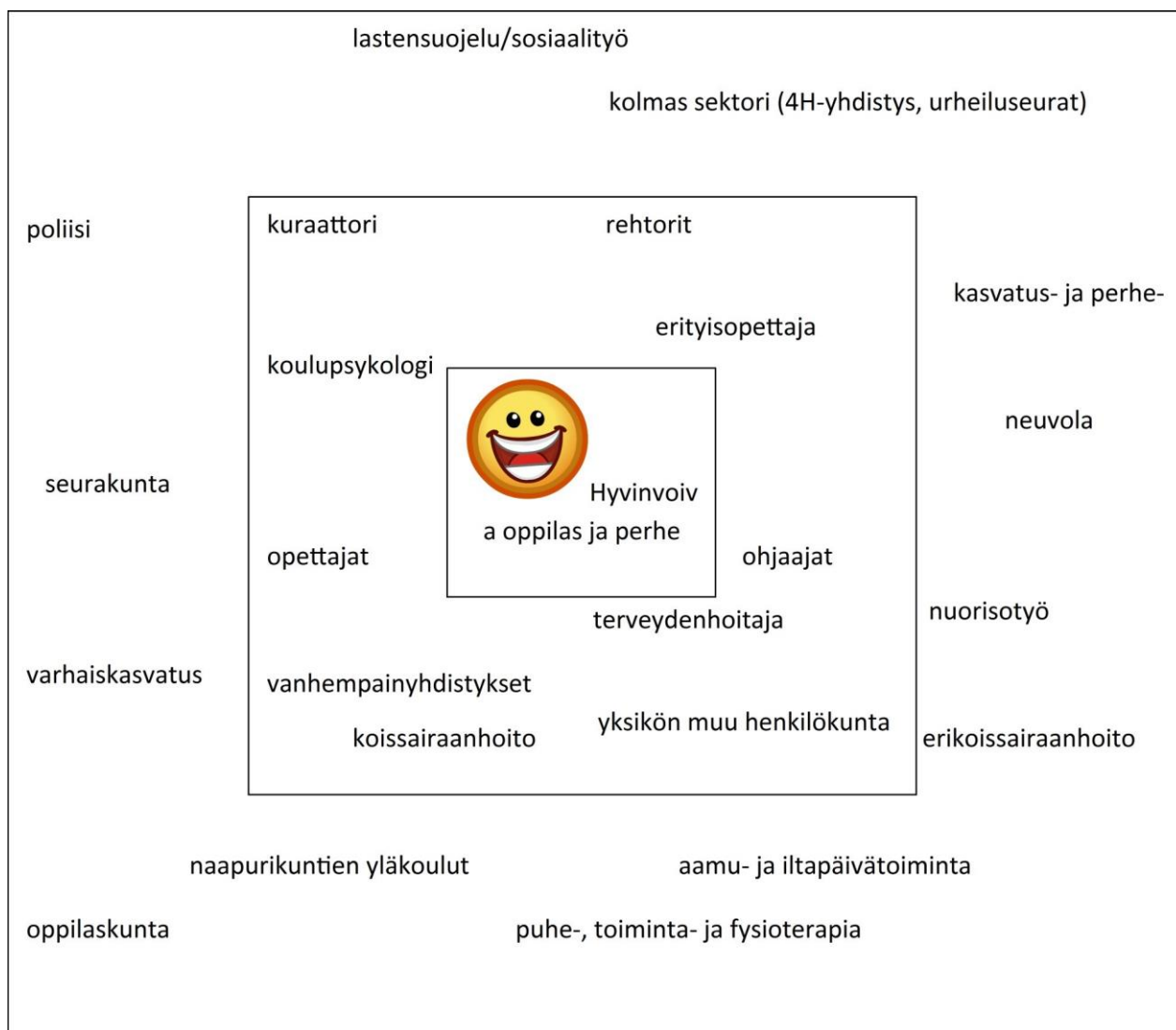
Oppilas/lapsi on oikeutettu maksuttomaan opiskeluhooltoon, jolla tuetaan ja edistetään hänen psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointiaan esiopetus- ja kouluyhteisössä. Opiskeluhoollollinen työ ja arjen huolenpito kuuluu kaikille esiopetus- ja kouluyhteisössä työskenteleville. Opiskeluhoolto tehdään esi- ja perusopetuksessa yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena työnä, jossa tärkeimpinä tavoitteina ovat oppilaan/lapsen yleiseen hyvinvointiin liittyvä ennaltaehkäisevä toiminta sekä varhainen puuttuminen. Työn ensisijainen painopiste on yhteisöllisessä opiskeluhoollossa. Opiskeluhoolto on monialaista yhteistyötä kasvatusta, opetusta, sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön kesken. Työn keskiössä on aina oppilas/lapsi sekä hänen perheensä. Heidän osallisuutensa sekä opiskeluhoollon asiakkaina, että työn suunnittelijoina ja arvioijina on ensiarvoisen tärkeää. Opiskeluhoollollista työtä ohjaavat tiedonsaantia ja salassapitoa määrittävät lakisäädökset. Oppilasta/lasta ja hänen huoltajiaan kohdellaan aina luottamuksellisesti ja kunnioittaen.

Pyhärannan kunnan koon takia opiskeluhooltotyön kenttä on pieni ja se asettaa omat haasteensa valtakunnalliselle määreelle palveluiden helposta saatavuudesta. Tavoitteena Pyhärannassa, oppilaiden/lasten yleiseen hyvinvointiin panostamisen ohella, on luoda mahdollisimman tasavertaiset mahdollisuudet kasvamiselle, kehittymiselle ja oppimiselle. Huoltajien roolia oppilaiden/lasten hyvinvoinnin ja matalan kynnyksen toiminnan voimavarana pidetään ensiarvoisen tärkeänä. Huoltajan ja esiopetuksen/koulujen henkilöstön tiivis yhteistyö ja pientenkin huolien eteenpäin vieminen yhdessä opettajan kanssa kuuluvat olennaisena osana varhaisen puuttumisen malliin. Sekä yhteisöllisen että yksilöllisen opiskeluhoollon lähtökohtana Pyhärannassa ovat oppilaiden/lasten ja heidän perheidensä tarpeet, hyväksytyksi tuleminen tärkeys ja työajan käyttäminen enenevässä määrin ennaltaehkäisevään toimintaan. Opiskeluhoollollisten palveluiden toimivuuden arvioiminen ja kehittäminen sekä opetushenkilöstön perehdyttäminen oppilashuoltolakiin kuuluvat myös osaltaan tärkeisiin tavoitteisiin.

2. Opiskeluhuollon monialainen yhteistyö

Opiskeluhuollollista työtä tehdään Pyhärannassa monialaisesti hyödyntäen oman kunnan ja hyvinvointialueen eri alojen asiantuntijoita. Yhteistyön kautta tavoitteena on vaihtaa ajatuksia, löytää toimivia käytäntöjä ja hyödyntää alueellista tietotaitoa.

Seuraavaan kaavioon on kuvattu opiskeluhuollollisen yhteistyön kenttää Pyhärannassa.

2.1. Yhteistyö kodin kanssa

Kodin kanssa pyritään luottamukselliseen ja rakentavaan opiskeluhuollolliseen yhteistyöhön. Huoltaja on vastuussa lapsensa kasvatuksesta ja esiopetuksen/koulun tehtävä on tukea tätä tehtävää kasvuun ja oppimiseen liittyen. Yhteistyön toimivuuden kannalta on tärkeää, että huoltajiin ollaan säännöllisesti yhteydessä ja pyritään yhteistyössä avoimeen kanssakäymiseen. Huoltajalla kuuluu olla mahdollisuus palautteen antamiseen ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua

opiskeluhuollolliseen suunnitteluun ja kehittämiseen. Vanhempainyhdistykset ovat tärkeässä roolissa kodin ja koulun yhteistyössä. Ne osallistuvat yhteisöllisiin opiskeluhoitoryhmiin ja koulutyön tukemiseen mm. erilaisin välinehankinnoin ja retkiä rahoittamalla.

Muita yhteistyön muotoja ovat esimerkiksi viestintä puhelimitse, sähköpostitse tai Wilman kautta, tiedotteet, kotisivut, vanhempainillat, vanhempaintapaamiset ja juhla- ja teemapäivät.

2.2. Muu yhteistyö

Kodin ohella yhteistyötä tehdään mm. seuraavien Varsinais-Suomen hyvinvointialueen tahojen kanssa

- **Sosiaalityö/ lastensuojelu**
Sosiaalityö, ja erityisesti lastensuojelu, on yksi tärkeimmistä opetustoimen yhteistyökumppaneista. Yhteysttä voi ottaa myös konsultatiivisessa mielessä.

Opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia ilmoittamaan lastensuojeluun, mikäli he havaitsevat puutteita oppilaan/lapsen hoidossa ja huolenpidossa tai vaarantavia olosuhteita liittyen lapsen kehitykseen tai omaan käyttäytymiseen. Hyvään toimintatapaan kuuluu, että ko. taho ilmoittaa aikeestaan myös huoltajalle, mikäli siitä ei hänen arvionsa mukaan aiheudu vaaratilannetta oppilaalle/lapselle. Lastensuojeluilmoitus käynnistää hyvinvointialueen palvelutarpeen arvion ja tarvittaessa ohjauksen lapsen ja perheen tarvitsemiin palveluihin.

Yhteistyössä huoltajan kanssa voidaan tehdä myös yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi. Yhteydenoton myötä sosiaalihuollon työntekijä kartoittaa oppilaan/lapsen ja hänen perheensä tuen tarpeita.

Sosiaalihuollon mukaisia palveluja ovat esimerkiksi sosiaalityö, sosiaaliohjaus, tukihenkilö, tukiperhe ja perhetyö.

- **MONARK = Monialainen konsultaatiotiimi**

Kun huoli herää, voidaan oppilaan/lapsen asia viedä huoltajien luvalla MONARK-tiimiin. MONARK on eri palvelualueiden asiantuntijoiden muodostama ryhmä, joka kartoittaa vaihtoehtoja jatkotoimille sekä mahdollisille kuntoutusarviotarpeille. Yleensä terveydenhuollon asiantuntija on yhteyshenkilö, joka vie oppilaan/lapsen asian ryhmään.

- **Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut**

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut on toteutettu pääasiassa kouluihin jalkautuvana työnä. Pyhärannan koulujen 5–6-luokkalaisilla on mahdollisuus tavata psykiatrasta sairaanhoitajaa erilaisissa mielen hyvinvointiin liittyvissä asioissa silloin, kun kyseessä on laajemmin lapsen elämään vaikuttava mielenterveyden ongelma tai huoli päihteiden käytöstä. Asiakkaaksi ohjaudutaan opiskeluhooltohenkilöstön kautta. Tarvittaessa psykiatrinen sairaanhoitaja voi tehdä yhteistyötä koulujen kanssa.

- **Lasten ja nuorten erikoissairaanhoito**

Oppilaalla/lapsella ollessa hoitokontakti lasten tai nuorten psykiatrian poliklinikalle, opettaja tai

opiskeluhuollon edustaja voi osallistua nk. verkostopalaveriin tai sieltä voidaan kutsua edustaja koululle. Esiopetuksesta tai koulusta ei suoraan ohjata oppilaita erikoissairaanhoidon piiriin. Ohjaus vaatii lähetteen lääkäriltä. Tarvittaessa yhteistyötä voidaan tehdä myös sairaalakoulun kanssa.

- **Kasvatus- ja perheneuvola**

Kasvatus- ja perheneuvolan palvelut ovat hyvinvointialueen järjestämiä ja niihin voi olla yhteydessä kuka tahansa suoraan tai lastenneuvolan/kouluterveydenhuollon kautta. Perheneuvolasta saa apua ja tukea esimerkiksi lapsen tai nuoren kasvuun ja kehitykseen, vanhemmuuteen, perheen sosiaalisiin suhteisiin ja hyvinvointiin liittyviin asioihin. Kasvatus- ja perheneuvolasta tavoittaa moniammatillisen tiimin, joka auttaa ja ohjaa tarvittaessa oikean palvelun ja ammattilaisen luo. Asioiden liittyessä kouluun tehdään tarvittaessa yhteistyötä palavereiden muodossa.

3. Opiskeluhuollon palvelut ja kokonaistarve

Esiopetusyksiköiden ja koulujen on opiskeluhuoltosuunnitelmassaan kuvattava käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut ja arvioitava opiskeluhoollon tarve. Suunnitelmassa tulee hyödyntää seurantatietoa oppilaiden/lasten terveyteen, hyvinvointiin ja elinoloihin liittyen ja pohtia opiskeluhoollon tarvetta huomioiden oman oppimisympäristön ja asuinalueen erityispiirteet sekä tukea tarvitsevien oppilaiden/lasten määrä. Kerättyjen tietojen ja henkilökunnan, oppilaiden/lasten ja huoltajien palautteen pohjalta on mietittävä opiskeluhoollollista työn- ja vastuunjakoa yksiköittäin sekä opiskeluhoollollisten resurssien jakamista yhteisöllisen, yksilökohtaisen ja monialaisen yhteistyön välillä. Opiskeluhooltosuunnitelmassa on huomioitava oppilas- ja opiskeluhooltolain edellyttämä työn painottuminen yhteisölliseen työhön, jolloin ennen kaikkea yhteisön hyvinvoinnin kautta pyritään vahvistamaan oppilaiden/lasten sekä henkilöstön yksilöllistä viihtyvyyttä ja hyvinvointia.

Opiskeluhoolltoa pyritään Pyhärannassa suunnittelemaan siten, että opiskeluhoollon palveluita olisi tasapuolisesti saatavilla kaikille kunnan oppilaille/lapsille. Tärkeää olisi myös pystyä joustavasti kohdentamaan palveluita sinne, missä tarve on ko. hetkellä suurin. Opiskeluhoollon ohjausryhmän ja yksiköiden yhteisöllisten opiskeluhoolltoryhmien tulee säännöllisesti seurata tilannetta ja pyrkiä reagoimaan, kun erityistarvetta jossakin yksikössä ilmenee.

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että oppilas/lapsi tarvitsee opiskeluhoolltopalveluja, tulee hänen olla viipymättä yhteydessä kouluterveydenhoollon työntekijään, psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan/lapsen kanssa. Samalla hänen tulee antaa tuen tarpeen arvioimiseen tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei tehdä yhdessä oppilaan/lapsen kanssa, siitä tulee kertoa jälkikäteen oppilaalle. Myös huoltajalle tulee kertoa yhteydenotosta, paitsi silloin, jos alaikäinen sen pätevästi kieltää. Arvion alaikäisen päätöskyvystä tekee sosiaali- tai terveydenhoollon ammattihenkilö. Myös oppilas/lapsi tai hänen huoltajansa tai muu läheisensä voi olla yhteydessä opiskeluhoolltopalvelujen ammattilaisiin palvelujen käynnistämiseksi.

Pyhärannassa on oppilaita esi- ja perusopetuksessa yhteensä noin 150. Arvio psykologipalveluiden tarpeesta on 0,25 henkilötyövuotta. Myös kuraattoripalveluiden arvio on 0,25 henkilötyövuotta. THL:n ja Psykologiliiton suositus koulupsykologien mitoitukselta perusopetuksessa on yksi psykologi 600–800 oppilas/lapsi ja korkeintaan kolmea yksikköä kohden, jotta lakisäätöiset tehtävät voidaan toteuttaa.

3.1. Psykologi- ja kuraattoripalvelut

Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoollon psykologin ja kuraattorin antamaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla

- 1) edistetään esiopetus- ja kouluyhteisön hyvinvointia sekä yhteistyötä oppilaiden/lasten perheiden ja muiden läheisten kanssa
- 2) tuetaan oppilaiden/lasten oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia. (OHL 7§)

Oppilaan/lapsen tai huoltajan pyytäessä on oppilaalle järjestettävä mahdollisuus keskustella opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä pyynnöstä. Sama koskee koulun henkilöstön katsoessa keskustelun psykologin tai kuraattorin kanssa tarpeelliseksi. Kiireellisissä tapauksissa tämä mahdollisuus on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Psykologin tai kuraattorin on yhteydenoton perusteella arvioitava, onko asia kiireellinen. Seitsemän työpäivän aikamäärettä ei ole välttämätöntä noudattaa, mikäli oppilas/lapsi ja/tai huoltaja ovat oikeudesta tietoisia, mutta yhteisesti sovitaan keskustelulle muu ajankohta. Mikäli oppilaan/lapsen tai läheisen yhteydenotto on puhtaasti neuvonpidollinen, ohjauksellinen tai keskustelun järjestäminen katsotaan muuten tarpeettomaksi, sitä ei ole

Koulupsykologin tärkeintä työkenttää ovat oppilaiden/lasten oppimiseen liittyvät vaikeudet. Koulupsykologin työhön kuuluvat mm. oppilas/lapsi ja oppilaan/lapsen tilannetta koskevien tutkimusten ja arvioiden tekeminen, esi- ja perusopetuksen henkilöstön konsultointi oppilasta/lasta tukevien toimintatapojen löytämiseksi sekä oppilaan/lapsen ja vanhempien ohjaus ja neuvonta. Koulupsykologi toimii yhdessä kuraattorin kanssa oppilaiden/lasten tukena silloin, kun oppilas/lapsi tarvitsee perheen ulkopuolisen aikuisen tukea esimerkiksi elämän muutostilanteissa. Tarvittaessa koulupsykologi ohjaa oppilaan/lapsen ja huoltajan muiden palveluiden piiriin.

Kuraattorin käytännön työtä konsultoi tarvittaessa vastaava kuraattori. Vastaavan kuraattorin puoleen voivat kääntyä sekä kuraattori että muu koulujen henkilöstö vaativimmissa asiakastilanteissa, lastensuojelullisissa tai sosiaalihuollon lakeihin liittyvissä asioissa.

Pyhärannan koulupsykologi- ja kuraattoripalveluista vastaa Varsinais-Suomen hyvinvointialue.

Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16§:n mukaista kouluterveydenhuoltoa sekä opiskeluterveydenhuollolla oppilas- ja opiskelijahuoltolain 17§:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa, joita kouluissa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Esiopetuksessa terveydenhoitopalvelut järjestetään terveydenhuoltolain mukaisina ikäryhmälle suunnattuina neuvolapalveluina.

- 1) edistetään ja seurataan kouluuyhteisön hyvinvointia sekä oppimisympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta
- 2) edistetään ja seurataan oppilaiden/lasten tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia ja oppimiskykyä tunnistetaan oppilaiden/lasten varhaisen tuen tarpeet ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin. Lisäksi kouluterveydenhuollossa tuetaan vanhempien/hoitajien hyvinvointia ja kasvatustyötä. (OHL 8§)

Rungon kouluterveydenhuollolle muodostavat määräaikaiset terveystarkastukset, jotka tehdään perusopetuksen oppilaille vuosittain. Laajat terveystarkastukset tehdään ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Käytössä ovat ”oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa” – lomakkeet, joiden kautta luokanopettaja tai luokanvalvoja huoltajan suostumuksella osallistuu laajaan terveystarkastukseen antamalla oman arvionsa oppilaan selviytymisestä koulussa. Terveystarkastaja pyytää luvan huoltajalta kirjallisena.

Pyhärannan kouluterveydenhuollossa on tavoitteena sujuva ja monipuolinen yhteistyö koulujen kanssa oppilaiden ja heidän terveytensä edistämisen hyväksi. Terveystarkastajan työ koostuu suureksi osaksi henkilökohtaisista kontakteista oppilaiden kanssa, mutta hän on myös merkittävä osa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa. Kouluterveydenhoitajalla on laaja tuntemus koko kunnan oppilasaineeseen. Oppilaiden/lasten terveydenhuollossa on hyvä jatkumo ja tiedon kulku neuvolan ja kouluterveydenhuollon välillä. Haastetta kouluterveydenhoitajan toimenkuvaan tuo kiertävä työ ja toisinaan sopivien työtilojen löytyminen kouluilla.

Pyhärannassa toimii yksi kouluterveydenhoitaja, jonka työaika on mitoitettu eri kouluille suhteessa oppilasmäärään. Esikoululaisten terveydenhuoltopalvelut tuottaa lastenneuvola. Laki säätelee, että kouluterveydenhoitajan vastaanotolle on oltava mahdollisuus päästä ilman ajanvarausta ja oppilaalla on oltava mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys terveydenhuoltoon. (OHL 17§) Kouluterveydenhoitaja on tavoitettavissa Pyhärannan kouluilla yhden päivän joka toinen viikko. Silloin hänen vastaanotolleen on mahdollista mennä ilman ajanvarausta, vaikka pääasiassa hänen työaikansa kuluukin terveystarkastuksia tehdessä.

Terveystarkastaja on pääsääntöisesti virka-aikaan tavoitettavissa puhelimitse ja Wilman kautta. Mikäli terveystarkastaja ei ole tavoitettavissa, kiireellisissä asioissa otetaan yhteyttä terveysasemalle tai lähimpään ensiapuun.

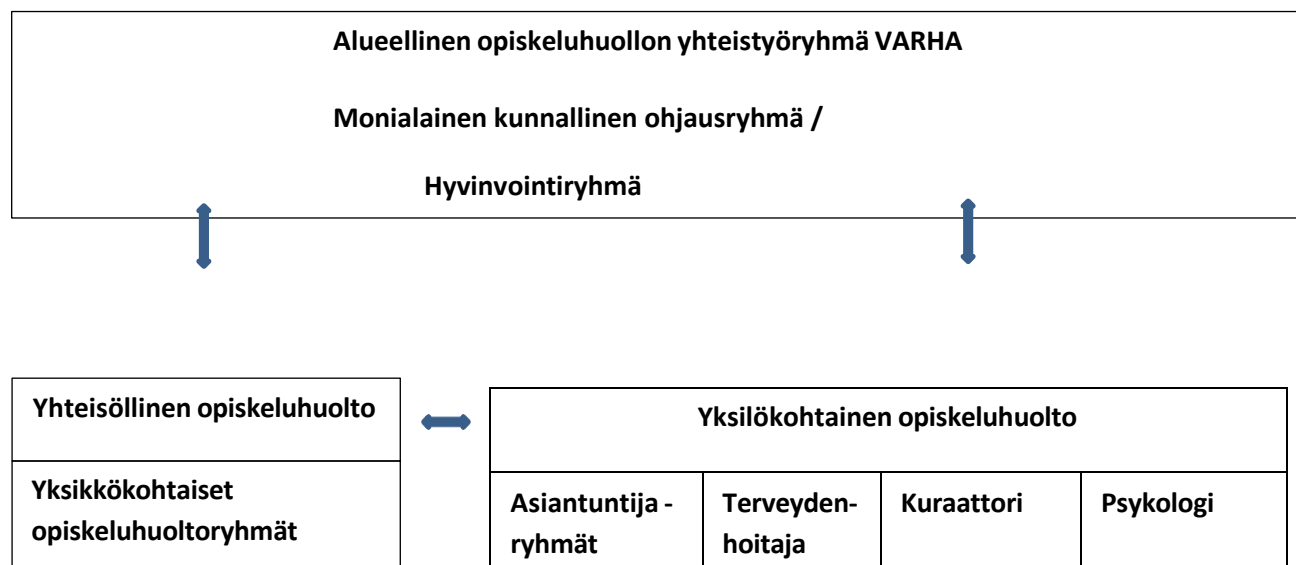
Paikalla ollessaan ensiavun järjestämisen ja hoitoonohjauksen tarpeen määrittelee kouluterveydenhoitaja. Muulloin avun järjestää lähinnä oleva aikuinen, yleensä opettaja. Oppilaan/lapsen lääkityksen järjestäminen sekä erityisruokavalioon liittyvät asiat esi- ja perusopetuksessa tapahtuvat yleensä neuvolan tai koulun terveydenhoitajan, tai muun terveydenhuollon ammattilaisen, lausunnolla ja opastuksella. Lääkkeiden antaminen on kuitenkin aina ensisijaisesti huoltajan vastuulla ja pyrkimyksenä on, ettei esiopetus- tai koulupäivän aikana oppilaille/lapsille tarvitsisi lääkettä antaa. Jos lääkehoito on kuitenkin välttämätön järjestää, kutsutaan koolle palaveri, jossa yhteisesti sovitaan lääkehoidon vastuuttamisesta sellaiselle henkilölle, jolla on parhaimmat edellytykset sitä hoitaa.

Esiopetuksessa lastenneuvolan tarjoamien terveydenhuoltopalveluiden on oltava helposti saatavilla. Terveystarkastajaan on mahdollista olla yhteydessä puhelimitse, mutta käynti neuvolassa vaatii ajanvarauksen. Lastenneuvolan tehtävänä on huolehtia lapsen terveydestä, sairauksien ennaltaehkäisystä ja mahdollisimman varhaisesta toteamisesta sekä huomioida perhe kokonaisvaltaisesti, tunnistaa erityisen tuen tarve ja järjestää tarpeellinen tuki viiveettä. Esiopetusvuoden aikana tai koulun aloittamista edeltävänä kesänä, tehdään esikoululaisille terveydenhoitajan terveystarkastus, nk. kouluuntulotarkastus terveysasemalla.

Suun määräaikaiset terveystarkastukset järjestetään esikouluiässä, ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Näiden lisäksi tarkastuksia tehdään yksilöllisen tarpeen mukaan (terveydenhuoltolain 51§:n mukaisesti).

4. Opiskeluhooltoryhmät

Opiskeluhooltotyötä Pyhärannassa tehdään alueellisesti, kunnallisesti, yksikkökohtaisesti sekä yksilökohtaisesti. Laki edellyttää erinäisten opiskeluhoollollisten ryhmien toimintaa (OHL 14§ 14 a) ja ne sijoittuvat opiskeluhoollon kenttään seuraavalla tavalla.

4.1. Opiskeluhoollon ohjausryhmät

Opiskeluhoollon toimintaa ohjaa ja koordinoi monialainen ohjausryhmä vastaten esi- ja perusopetuksen opiskeluhoollollisen työn yleisestä suunnittelusta, toimintatapojen määrittelystä ja kehitystyöstä. (OHL 14§) Ohjausryhmässä luodaan pelisäännöt ja rakenne yksiköissä tapahtuvalla opiskeluhooltotyölle. Ohjaustyötä tehdään myös alueellisessa opiskeluhoollon yhteistyöryhmässä, joka koostuu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen kuntien edustajista. Kunnallisessa ohjausryhmässä linjataan opiskeluhoollollista työtä Pyhärannan kuntaan sopivaksi ja kunnan sisällä yhteneväiseksi. Ryhmässä määritellään mm. opiskeluhoollollisia painopistealueita ja niiden arviointia, suunnitellaan opiskeluhoollon osuutta toimintakertomukseen, käydään läpi kuntakohtaisia tutkimustuloksia ja mietitään niiden perusteella opiskeluhoollollisen toiminnan kehittämistä sekä resurssien sijoittamista. Kuntakohtainen opiskeluhoollon ohjausryhmä kokoontuu kerran lukukaudessa ja ryhmään kuuluvat johtava rehtori, koulujen johtajat, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja sekä nuoriso- ja yhteisötyöntekijä. Ohjausryhmän koolle kutsumisesta vastaa johtava rehtori.

4.2. Yhteisöllinen opiskeluhoollto

Yksikkökohtaista opiskeluhooltotyötä tehdään esi- ja perusopetuksen yhteisöllisissä opiskeluhooltoryhmissä. Työtä määrittelee kuntakohtaisen opetussuunnitelman lisäksi alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä ja kuntakohtainen monialainen ohjausryhmä. Opiskeluhooltoryhmät kokoontuvat suunnittelemaan oppimisympäristön terveellisyttä, turvallisuutta, sosiaalista vastuullisuutta ja esteettömyyttä. Työhön kuuluu koko yhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvoinnin kehittäminen, seuraaminen ja arviointi. (OHL 14§) Ryhmä siis koordinoi sitä opiskeluhoollollista toimintaa, jota koko esi- ja perusopetuksen

henkilöstön tulee omissa yksiköissään toteuttaa.

Pyhärannassa jokaisella koululla toimii yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä, joka on myös koulujen yhteydessä toimivien esiopetusyksiköiden opiskeluhoitoryhmä. Yksikkökohtaista yhteisöllistä opiskeluhoitoa johtaa rehtori. Ryhmät kokoontuvat lukukausittain, tai tarpeen vaatiessa, käsittelemään yksikkönsä yhteisiä asioita. Kokoonpanoon kuuluvat yleensä rehtorin lisäksi kouluterveydenhoitaja, lastenneuvolan terveydenhoitaja, kuraattori, erityisopettaja, luokanopettaja, oppilaskunnan sekä vanhempainyhdistyksen edustaja. Rehtori arvioi erikseen tarpeen kutsua kokoukseen myös koulupsykologin ja kiinteistöhuollon edustajan. Heidän lisäksi opiskeluhoitoryhmiin voidaan kutsua muita asiantuntijoita tai yhteistyötahoja. Opiskeluhoitoryhmien kokoonpanon ei tarvitse aina olla vakio, vaan sitä voidaan suunnitella ja muutella asiasisältöjen mukaan. Monialaisuuden toteutuminen on kuitenkin huomioitava. Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokoontumiset on tärkeä suunnitella ajoissa ja toimittaa tieto ajankohdasta kaikille jäsenille, jotta he voivat suunnitella osallistumisensa. Ryhmän kokouksista pidetään (vapaamuotoista) muistiot ja julkisena asiakirjana muistion voi liittää esimerkiksi yksikön kotisivulle tai ilmoitustaululle kaikkien luettavaksi. Muistio toimii siten opiskeluhoollolisten asioiden tiedotusvälineenä huoltajille ja muille asiasta kiinnostuneille. Kiireellisissä opiskeluhoollollisissa asioissa, jolloin ei ole mahdollista kutsua koko opiskeluhoitoryhmää koolle, rehtori päättää, miten toimitaan.

Yleisiä asioita opiskeluhoitoryhmän käsiteltäväksi voi tuoda esi- ja perusopetuksen henkilökunta, oppilas/lapsi tai hänen huoltajansa tai joku muu yhteistyötaho ottamalla yhteyttä opiskeluhoitoryhmään kuuluvaan henkilöön.

Yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä käsitellään mm. esi- ja perusopetuksen yleiseen hyvinvointiin liittyviä asioita ja suunnitellaan teemoja/toimintaa hyvinvoinnin edistämiseksi, päivitetään turvallisuuskansioita, kehitetään opiskeluhoitoa, kouluyhteisöä ja yleistä viihtyvyyttä sekä arvioidaan opiskeluhoollon toimivuutta. Yhteisesti voidaan myös tehdä opiskeluhoitosuunnitelmaa ja miettiä henkilöstön koulutuksen tarvetta.

4.2.1. Poissaolot

Oppilas/lapsi on oppivelvollinen ja poissaoloja seurataan päivittäin Wilma-ohjelmaa käyttäen. Huoltajan tehtävä on huolehtia siitä, että hänen lapsensa suorittaa oppivelvollisuutensa. Luvallisista poissaoloista huoltajan tulee ilmoittaa poissaolon ensimmäisenä päivänä. Opettajan tehtäviin kuuluu poissaolojen ja myöhästymisten kirjaaminen ja niistä koteihin tiedottaminen. Hän ottaa myös yhteyttä kotiin saman päivän aikana, jos ilmoitusta oppilaan/lapsen poissaolosta ei ole tullut. Aktiivisella seurannalla ennaltaehkäistään poissaolojen lisääntymistä.

Mikäli poissaoloja kertyy niin paljon, että se vaarantaa oppilaan/lapsen koulunkäynnin ja alkaa olla este oppimiselle toimitaan seuraavasti: 50 ja 100 poissaolotunnin jälkeen opettaja ottaa yhteyttä kotiin ja keskustelee poissaolon syistä huoltajan kanssa. Yhteydenottoa ei tarvita, mikäli poissaolojen syy on selkeä, opinnot on korvattu hallitusti ja paluu kouluarkeen sujuu muilla tukitoimilla. Jos poissaolojen syy ei ole selkeä, konsultoidaan opiskeluhoollotohenkilöstöä esimerkiksi kouluterveydenhoitajaa ja kootaan tarvittaessa yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä.

Henkilökohtaisesta syystä oppilas/lapsi voi olla poissa koulusta harkinnan mukaan. Lupa poissaoloon anotaan kirjallisesti luokanopettajalta (kolme päivää) tai rehtorilta (pidemmät poissaolot) etukäteen. Oppilaan/lapsen tulee tällöin huolehtia, että hän suorittaa poissaolonsa aikana opettajan hänelle määräämät tehtävät ja ettei hän poissaolonsa vuoksi jää opetuksesta jälkeen.

Luvattomiin poissaoloihin puututaan välittömästi yhteistyössä kodin kanssa. Mikäli luvattomat poissaolot jatkuvat sen jälkeen, kun huoltajan kanssa on keskusteltu, opettaja kutsuu koolle asiantuntijaryhmän (katso

yksilökohtainen opiskeluhoito). Ryhmä miettii sopivia toimenpiteitä oppilaan/lapsen kouluun palauttamiseksi, koulunkäynnin tukemiseksi ja turvaamiseksi sekä seuraa tilannetta aktiivisesti. Mikäli yhteistyö oppilaan/lapsen ja huoltajan kanssa sekä suunnitellut toimenpiteet eivät tuota tulosta, asiantuntijaryhmä tai rehtori voi tehdä lastensuojeluilmoituksen oppivelvollisuuden laiminlyönnistä.

4.2.2. Oppilaan/lapsen ohjaus ja muu yhteistyö siirtymävaiheissa opiskeluhoitotyön näkökulmasta

Pyhärannassa siirtymävaiheiden yhteistyö liittyy siirtymiseen varhaiskasvatuksesta esikouluun, esikoulusta kouluun ja alakoulusta yläkouluun. Opiskeluhoitoa ajatellen yhteistyö koskee pääasiassa tiedonsiirtoa yksiköstä toiseen.

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto kulkee nivelvaiheissa pedagogisten asiakirjojen muodossa. Niiden siirtämiseen ei tarvita lupaa, vaan ne on siirrettävä opetuksen asianmukaisen järjestämisen takia. Opiskeluhoollollista yhteistyötä nivelvaiheissa tekevät opiskeluhoollollisissa tehtävissä toimivat henkilöt tarpeen mukaan. He sopivat tiedon siirtämisestä oppilaan/lapsen ja/tai huoltajan kanssa tapauskohtaisesti. Huoltajalle voi kertoa oppilaan/lapsen edun olevan, että tarvittava opiskeluhoollolliseen tukeen liittyvä tieto kulkee uuteen yksikköön. Siten oppilaan/lapsen tarvitsema opiskeluhoito pystytään järjestämään asianmukaisesti aloittamatta sitä täysin alusta.

Siirtymävaiheissa päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun, tärkeän opiskeluhoollollisen tiedon siirtämistä ja opiskeluhoollon palveluiden järjestämistä käsitellään varhaiskasvatuksenopettajan tai esiopettajan järjestämissä palaverissa, joihin kutsutaan huoltajien lisäksi tarpeelliseksi katsottu opiskeluhoollollinen henkilöstö sekä lähettävältä että vastaanottavalta taholta. Palaveria järjestetään niiden lasten kohdalla, joiden katsotaan tarvitsevan oppimiseen tai opiskeluhoitoon liittyviä tukijärjestelyitä. Tiedon siirtäminen opiskeluhoollollisista asioista toiseen yksikköön tapahtuu aina huoltajan kirjallisella suostumuksella.

Oppilaiden siirtyessä alakoulusta yläkouluun naapurikuntaan, tiedonsiirrosta ja muusta yhteistyöstä on vastuussa luokanopettaja.

4.2.3. Terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastusten yhteistyö

Valtioneuvoston asetuksen neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta mukaisesti esi- ja perusopetuksen oppimisympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta pitää tarkastaa yhteistyössä yksikön johtajan, oppilaiden/lasten, terveydenhuollon asiantuntijan, terveystarkastajan, henkilöstön, työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja muiden tarpeelliseksi katsottujen asiantuntijoiden kesken. Todettujen puutteiden ja epäkohtien korjaamista on seurattava vuosittain.

Esiopetusyksiköt ja koulut osallistuvat myös erilaisiin tutkimuksiin ja kartoituksiin koskien oppilaiden/lasten ja henkilöstön hyvinvointia. Tuloksia on hyvä hyödyntää opiskeluhoollollisen toiminnan suunnittelussa ja arvioimisessa.

4.2.4. Järjestyssäännöt

Perusopetuslain 29§:n mukaisesti esiopetuksessa ja kouluilla tulee olla järjestyssäännöt tai sellaiset järjestysmääräykset, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöissä voidaan antaa koulun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä esim. järjestelyistä, käyttäytymisestä, esineiden/aineiden

käytöstä, käsittelystä ja säilytyksestä. Järjestyssäännöillä voidaan myös määritellä kiinteistön ja ympäristön siisteydestä huolehtimista sekä oleskelua/liikkumista koulussa ja sen alueella. Järjestyssäännöt ovat voimassa sen ajan, kun oppilas/lapsi osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan.

Pyhärannan esi- ja perusopetuksessa järjestyssäännöt tehdään ja päivitetään yhteisöissä opiskeluhoitoryhmissä. Koulujen päivitettyt järjestyssäännöt löytyvät lukuvuosiotiedotteesta ja/tai koulun kotisivuilta.

4.2.5. Opiskeluhoito kurinpitotilanteissa

Esi- ja perusopetuksessa tapahtuva kurinpito on perusopetuslain alaista toimintaa. Kurinpidolliset tilanteet vaativat välittömiä toimia, mutta usein myös pitkäjänteisemmän tuen järjestämistä. Opiskeluhoitollista tukea voi tarvita kurinpidollisen toimenpiteen kohteeksi joutuva oppilas/lapsi tai ne oppilaat/lapset tai henkilökunta, joille ko. oppilas/lapsi on aiheuttanut vaaratilanteen tai huolta. Rehtorin tehtävä on arvioida kurinpitotilanteissa opiskeluhoitollisen tuen järjestämisen tarve. Perusopetuslaki määrää, että seuraavissa kurinpidollisissa toimissa on aina järjestettävä tarvittavat opiskeluhoiton palvelut:

- mikäli oppilas/lapsi määrätään poistumaan koulusta tai koulun tilaisuudesta
- mikäli opetukseen osallistuminen evätään jäljellä olevaksi ajaksi ja sitä seuraavaksi päiväksi
- mikäli oppilaalle/lapselle annetaan kirjallinen varoitus
- mikäli oppilas/lapsi erotetaan määräaikaista koulusta

4.2.6. Päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Esiopetuksessa ja kouluilla voi tulla esiin tilanteita, joissa tulee ilmi oppilaan/lapsen, hoitajien tai muun läheisen päihteiden käyttö. Huoli päihteiden käytöstä on otettava puheeksi hoitajan kanssa. Oppilaalle/lapselle voidaan varata aika kuraattorille ja/tai kutsua hoitaja keskustelemaan asiantuntijaryhmän kanssa tilanteesta, jotta selvitetään, onko huolelle aihetta ja millä toimenpiteillä oppilasta/lasta ja hoitajaa olisi mahdollista tukea. Mikäli huoli on suuri ja/tai yhteistyö kodin kanssa ei onnistu, on syytä tehdä lastensuojeluilmoitus.

Pyhärannan esi- ja perusopetuksessa kysymyksessä ovat oppilaat/lapset kuudennen luokan loppuun saakka. Heidän keskuudessaan päihteet tai päihdekokeilut ovat vielä harvinaisia. Kouluissa päihteistä keskustellaan, kun ne oppiaineissa tai muuten keskusteluissa nousevat esille. Epäily alakouluikäisen päihteiden käytöstä otetaan välittömästi puheeksi hoitajan kanssa. Asiaa voidaan käsitellä yksilöllisessä opiskeluhoitossa. Jos huoli on suuri ja/tai hoitajan keinot eivät riitä asian käsittelemiseksi, tehdään lastensuojeluilmoitus.

Tietoa päihteidenkäytöstä kerätään mm. kouluterveyskyselyn ja laajennettujen terveystarkastusten kautta. Kerättyjen tietojen perusteella mietitään tarpeellisia toimenpiteitä sekä ohjausryhmässä että yksikkökohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä.

4.2.7. Koulukuljetusten odotusta ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaalla/lapsella on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos oppilaan/lapsen koulumatka on viittä kilometriä pitempi tai matka on oppilaan/lapsen ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaikea, rasittava tai vaarallinen. Alle 13-vuotiaan koulumatka saa odotuksineen kestää korkeintaan kaksi ja puoli tuntia ja 13 vuotta täyttäneen enintään kolme tuntia. Kuljetusta odottavalle oppilaalle/lapselle on lain mukaan järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Pyhärannassa koulukuljetuksen piiriin kuuluvat myös esikoululaiset sekä kaikki 1.–6.- luokkien oppilaat, mikäli heidän koulumatkansa on enemmän kuin kolme kilometriä.

Lisää koulukuljetuksista voi lukea Pyhärannan koulukuljetusten periaatteet – ohjeistuksesta, joka löytyy kunnan kotisivuilta.

4.2.8. Suunnitelma oppilaiden/lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulukiusaamisella tarkoitetaan esiopetuksessa tai koulussa tapahtuvaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa, jossa tarkoituksellisesti pyritään vahingoittamaan toista osapuolta.

Se poikkeaa leikistä tai tasavertaisesta nahistelusta ja kohdistuu yleensä toistuvasti samaan oppilaaseen/lapseen, joka on alistetussa asemassa. Kiusaaminen voi olla yksilöiden välistä tai yhteisöllistä toimintaa, johon usein kuuluu sanallista (uhkaamista ja pilkkaamista), fyysistä (tönimistä, potkimista, lyömistä) tai sosiaalista (välinpitämättömyyttä, eristämistä, yksin jättämistä) kiusantekoa. Kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään on välittömästi puututtava yhteisesti, yksikkökohtaiseen osuuteen kirjatulla tavalla.

Jos esiopetuksessa/koulussa ilmenee, että oppilaaseen/lapseen kohdistuu kotona tai vapaa- ajallaan väkivaltaa, tai hän joutuu sellaista lähiympäristössään muuten näkemään/kohtaamaan, asiasta pitää välittömästi keskustella huoltajan kanssa ja viedä asia opiskeluhoitohenkilöstön hoidettavaksi. Samalla tavalla toimitaan, mikäli on kysymyksessä oppilaan/lapsen altistuminen perheenjäsenen tai lähiomaisen mielenterveysongelmille. Mikäli oppilas/lapsi on välittömässä vaarassa tai asiasta keskusteleminen huoltajan kanssa voisi aiheuttaa vaaratilanteen oppilaalle, on tilanteen mukaan ilmoitettava poliisille ja tehtävä lastensuojeluilmoitus. Sosiaaliviranomaisten lisäksi suoraan poliisille on ilmoitettava myös, kun oppilaan/lapsen kohdalla on syytä epäillä seksuaalista hyväksikäyttöä, pahoinpitelyä tai sitä vakavampaa henkeä ja terveyteen kohdistuvaa rikosta. Henkilöstöllä on oikeus ilmoittaa poliisille oppilaan/lapsen henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot salassapitosäännöksistä riippumatta.

4.2.9. Kriisisuunnitelmat

Esiopetuksessa ja kouluilla tulee olla suunnitelmat kriisitilanteiden varalta. Kriisitilanteissa toimitaan ennalta sovitun mallin mukaisesti. Ennalta arvaamattomassa tilanteessa on ensisijaisen tärkeää, että osataan toimia asianmukaisesti pelon ja paniikin välttämiseksi. Tavoitteena on, että yllättävän tapahtuman jälkeen oppilaiden/lasten ja koulun henkilökunnan toimintakyky säilyy ja elämä koulu yhteisössä palautuu mahdollisimman nopeasti normaaliksi.

Yksiköissä tulee olla oma kriisiryhmänsä, jonka rehtori voi kutsua koolle kriisitilanteen sattuessa tai kriisejä selvitettäessä. Kriisitilanteissa toimimista ja kriisiryhmien kokoonpanoa voidaan suunnitella esim. yksikkökohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä.

Koulujen kriisisuunnitelmat löytyvät turvallisuuskansiosta.

4.3. Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yhteisöllisessä opiskeluhoellossa käsitellään koulun sisäisiä, yhteisiä asioita ja arjen toimintaa esiopetuksessa ja kouluilla. Yksilökohtaisessa opiskeluhoellossa voidaan käsitellä yksittäisen oppilaan/lapsen asioita – yleensä yhteistyössä huoltajan kanssa. Oppilaan/lapsen käynnit terveydenhoitajan, kuraattorin tai psykologin vastaanotoilla ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Samoin yksilökohtaista opiskeluhoitoa

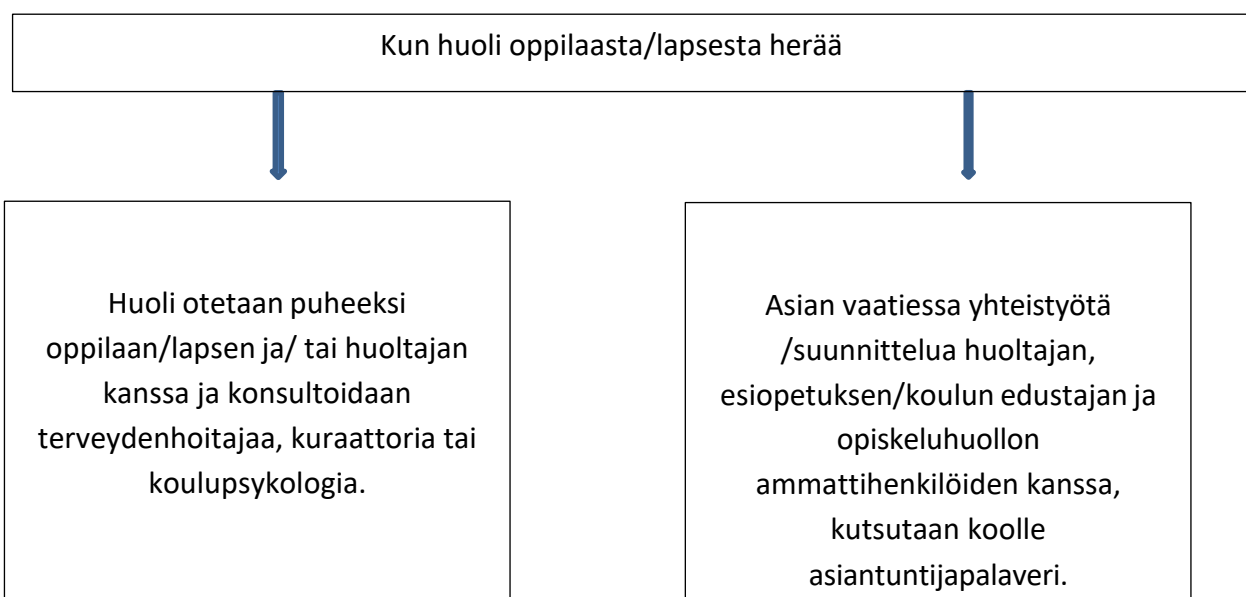
ovat oppilaan/lapsen asioissa kokoontuvat yksilölliset opiskeluhoitoryhmät eli asiantuntijaryhmät. Tavoitteena näillä palveluilla on ongelmien ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen ja siitä huolehtiminen, että oppilaan/lapsen yksilölliset tarpeet oppimiseen, kasvuun ja kehitykseen liittyen tulevat huomioiduksi esi- ja perusopetuksessa.

Kun on tarpeen selvittää yksittäisen oppilaan/lapsen opiskeluhoollollisen tuen ja palveluiden tarvetta, kootaan monialainen tapauskohtainen asiantuntijaryhmä. Kokoon kutsumisesta vastaa se henkilö, jolle huoli oppilaasta/lapsesta syntyy, tai kenelle huolesta on ilmoitettu, ja hänen tehtävänä on myös arvioida, kenen asiantuntemusta asian käsittelemiseen tarvitaan. Asiasta voi konsultoida opiskeluhoollon henkilöstöä, mikäli asian sisältö, muiden toimijoiden eteneminen asiassa tai ryhmän jäsenten kutsuminen askarruttaa. Konsultaation tulee olla kahdenkeskistä ja tapahtua niin pitkälle kuin mahdollista oppilaan/lapsen nimeä mainitsematta. Asiantuntijoita ryhmässä voivat olla esimerkiksi opettaja, erityisopettaja, rehtori, ohjaaja, terveydenhoitaja, koululääkäri, kuraattori, koulupsykologi, nuorisotyöntekijä, lasten psykiatrian tai nuorisopsykiatrian edustaja tai vastaava kuraattori. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki painottaa oppilaan/lapsen ja hänen huoltajansa itsemääräämisoikeutta, ja ryhmän jäsenien läsnäolon on oltava ammatillisesti perusteltua. Asiantuntijoiden nimeäminen tämän ryhmän jäseniksi edellyttää kirjallista suostumusta oppilaalta/lapselta ja/tai hänen huoltajaltaan. Oppilaan/lapsen suostumus riittää, mikäli hänen katsotaan ymmärtävän suostumuksen merkityksen. (OHL 14§) Koollekutsuja kertoo huoltajalle suostumuksen tarpeellisuudesta, pyytää suostumuksen ensin suullisesti ja ryhmän kokoontuessa hän pyytää sen vielä kirjallisesti. Suostumus sisältyy yhtenä kohtana opiskeluhoolltokertomukseen. Lähtökohtana asiantuntijaryhmän kokoontumisessa on se, että huoltaja on läsnä hänen lapsensa asioita käsiteltäessä. Mikäli hänellä ei ole mahdollisuutta osallistua, hän voi käydä koulussa allekirjoittamassa suostumuksen asian käsittelemiseksi ilman hänen läsnäoloaan. Asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää tarpeen tullen neuvoa muilta asiantuntijoilta. (OHL 19§) Oppilaan/lapsen asian hoitamiseksi tarpeelliset tiedot voidaan siten kerätä niiltäkin tahoilta, jotka eivät pääse paikalle tai joiden osallistumiseen ei ole suostumusta.

Ryhmän kokoontuessa tulee heidän keskuudestaan valita vastuuhenkilö, joka jatkossa huolehtii ryhmän koollekutsumisesta, tapaamisten kirjaamisesta opiskeluhoolltokertomuksiin sekä ko. kertomusten asianmukaisesta talletuksesta.

Oppilaan/lapsen omat toivomukset ja mielipiteet on opiskeluhoolltöyössä otettava huomioon häntä koskevilla toimenpiteillä ja ratkaisuilla hänen kehityksensä edellyttämällä tavalla, eikä huoltajalla ole oikeutta kieltää alaikäistä lastaan käyttämästä opiskeluhoollon palveluja. (OHL 18§) Tämä tarkoittaa, että oppilaalla/lapsella on oikeus tavata yksittäistä opiskeluhoollon toimijaa, vaikka hänen huoltajansa kieltäytyisivät monialaisesta asian käsittelystä. Oppilas/lapsi voi painavista syistä kieltää huoltajansa osallistumisen asiantuntijaryhmien toimintaan tai kieltää itseään koskevien salassa pidettävien tietojen toimittamisen huoltajalleen. Näin hän voi tehdä vain, jos hän on ikänsä, kehityksensä, henkilökohtaisten ominaisuuksiensa puolesta sekä asian laadun huomioiden kykeneväinen arvioimaan kiellon merkityksen eikä kiello ole selkeästi hänen etunsa vastainen. Lapsen edun arviointi kuuluu opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluvalla sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilölle. (OHL 18§)

Opettajan tärkein tehtävä opiskeluhoollollossa on toimia havainnoijana ja viestin viejänä. Opettajat seuraavat läheltä oppilaiden/lasten arkea ja yleensä huomaavat, jos oppilaan/lapsen arjessa, olemuksessa tai käytöksessä jokin olennaisesti muuttuu. Opettajan tulee viedä pienetkin huolet eteenpäin ja reagoida oppilaan/lapsen ilmaisemaan avun tarpeeseen nopeasti, jotta ajatus varhaisesta puuttumisesta toteutuu.

Koulun henkilöstön toimiessa opiskeluhuollollisissa tehtävissä, asiantuntijaryhmän jäsenenä, he eivät saa käyttää saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhuoltoon liittyviin tehtäviin. (OHL 14§)

4.3.1. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon kirjaaminen – opiskeluhuoltokertomukset

Yksilökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien eli nk. asiantuntijaryhmien työ kirjataan opiskeluhuoltokertomukseen oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti. (OHL 20§) Opetuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät asiat kirjataan puolestaan perusopetuslain määrittelemällä tavalla. Opettajan tulee ottaa huomioon työssään, kumman lain puitteissa hän toimii. Tämä tarkoittaa käytännön työssä opiskeluhuollollisten asioiden erottamista opetuksellisista asioista.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen kirjaamisvelvoite koskee monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaa ja ryhmässä päätettyjen yksilöön kohdistuvien tukitoimien tarpeen kartoittamista, suunnittelua ja toteuttamista. Asiantuntijaryhmässä vastuuhenkilöksi nimetty ryhmän jäsen toimii kirjaajana. Kirjaamisessa tulee noudattaa jatkuvaa muotoa ja etenemistä aikajärjestyksessä. (OHL20§) Kirjaamisessa käytetään opiskeluhuoltokertomus – lomaketta, johon on koottu ne kohdat, jotka kirjaamisessa on otettava huomioon. Kirjaamisen tulee olla lyhyttä ja selkeästi asiapitoista, eivätkä siihen kuulu kirjaajan omat tulkinnat. Arkaluonteisten¹ asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen opiskeluhuollossa vaatii nimenomaista suostumusta.

Opiskeluhuoltokertomuksessa pyydetään asian käsittelemiseen kyseisellä kokoonpanolla oppilaalta/lapselta ja/tai huoltajalta suostumus. Kokoonpanon vaihtuessa sovituista syistä, suostumusta ei tarvitse välttämättä pyytää uudelleen, jos asiasta on yhteisesti oppilaan/lapsen ja/tai huoltajan kanssa asiantuntijapalaverissa sovittu ja asia on kirjattu kertomukseen. Pitkissä opiskeluhuollollisissa prosesseissa suostumus tulee pyytää uudestaan vähintään vuosittain.

Kuraattorit, koulupsykologit ja terveydenhoitajat kirjaavat yksilökohtaista opiskeluhuoltoa koskevat asiat oman työnsä lainsäädännön mukaisesti. He kirjaavat myös opiskeluhuollollisista asioista antamansa konsultaatiot. Jokainen asiantuntija yksilöllisessä opiskeluhuollossa voi tehdä omia muistiinpanojaan. Ne muuttuvat asiakirjaksi, mikäli ne liitetään opiskeluhuoltokertomukseen tai niihin viitataan

opiskeluhoitokertomuksissa. Itseään koskevia asiakirjoja oppilaalla/lapsella ja huoltajalla on oikeus pyytää nähtäväkseen.

Kirjaaminen

Laki	Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki	Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki	Oman alan lait	Perusopetuslaki
Toiminta	Yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät	Yksilökohtaiset asiantuntijaryhmät	Terveystoimijat t, psykologit ja kuraattorit	Oppimisen tuki /opettajat
Mihin kirjataan ?	Vapaamuotoinen muistio	Opiskeluhoitokertomus	Omat asiakirjat	Pedagogiset asiakirjat

4.3.2. Oppilas/lapsikohtainen tuki suhteessa opiskeluhooltoon

Oppilaiden/lasten opetuksellinen tuen tarve kulkee joskus käsi kädessä opiskeluhoollollisen tuen tarpeen kanssa, vaikka niitä säätelevätkin eri lait. Kuten aiemmassa kappaleessa on todettu, opetuksellinen tuki kuuluu perusopetuslain alaisuuteen, kun taas opiskeluhoollollista tukea säätelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Molemmissa voidaan tehdä monialaista yhteistyötä ja hyödyntää opiskeluhoollollisen ammattihenkilöstön asiantuntemusta. Käytännön työn selkiyttämiseksi on em. asioiden käsitteleminen jaettu eri nimillä toimiville työryhmille, ja ryhmien toiminta voidaan yksinkertaistaa seuraavalla tavalla:

¹ Arkaluonteisuudella tarkoitetaan rotua tai etnistä alkuperää, henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista, rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta, henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta tai häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia, henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä tai henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.

<u>Oppimisen tuki</u>	<u>Yksilökohtainen opiskeluhoito/ asiantuntijaryhmä</u>
- kun suunnitellaan perusopetuslain mukaista oppimiseen liittyvää tukea - oppilasta/lasta opettavat opettajat - tarvittaessa tehdään moniammatillista yhteistyötä, kun arvioidaan ja suunnitellaan oppilas/lapsikohtaista tukea - yhteistyössä huoltajan kanssa, mutta suostumusta ei tarvita - kirjataan pedagogisiin asiakirjoihin - asiat/asiakirjat ovat salassa pidettäviä - pedagogiset asiakirjat ovat opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa ja ne saa/pitää siirtää esiopetuksen/ koulujen ja opetuksen järjestäjien välillä	- kun käsitellään oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista opiskeluhoollollista tukea - monialainen ja tapauskohtaisesti koottu ryhmä - opiskeluhoollollisten asioiden käsittelyyn ja asiantuntijoiden läsnäoloon pyydetään oppilaan/lapsen/huoltajan kirjallinen suostumus - kirjataan opiskeluhoitokertomukseen - oikeus konsultoida muita asiantuntijoita - asiat/asiakirjat ovat salassa pidettäviä ja niitä välitetään vain suostumuksella (paitsi opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämätön tieto)

Oppilas/lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnin ja suunnitelman tekevät oppilaan/lapsen opettajat yhdessä. Tämä on pääasiassa opetuksen suunnitteluun ja järjestämiseen liittyvien asioiden kirjaamista. Joskus oppimisen tuen tarvetta arvioitaessa voi nousta esille selkeästi opiskeluhoollollista asiaa. Silloin voidaan sopia erikseen pidettävästä yksilökohtaisesta opiskeluhoollollisesta palaverista.

Oppilas/lapsikohtaisen tuen järjestämisessä tehdään tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa, kun ollaan tekemässä selvitystä oppilaan/lapsen saamasta ryhmäkohtaisesta tuesta ja oppilaan/lapsen kokonaistilanteesta oppilas/lapsikohtaisen tuen päätöstä varten. Ko. työhön osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti ja työhön voivat osallistua vain ne asiantuntijat, joiden työtehtäviin oppilaan/lapsen tuen suunnittelu tai toteuttaminen kulloinkin kuuluu. Yhteistyö voidaan toteuttaa esimerkiksi konsultoimalla opiskeluhoollon asiantuntijaa. Konsultointitapauksissa konsultaation antajat kirjaavat konsultaation omaan asiakas- tai potilasrekisteriinsä. Opiskeluhoollollisilla toimilla voidaan täydentää oppilaan/lapsen saamaa pedagogista tukea. On tärkeää muistaa, ettei opiskeluhoollollista asiaa saa kirjata oppimisen tuen asiakirjoihin.

Oppilas/lapsikohtaisen tuen sekä muun opetuksellisen tuen antaminen tai siihen liittyvien asioiden käsitteleminen ja kirjaaminen eivät edellytä oppilaan/lapsen tai huoltajan suostumusta. Yksittäisen oppilaan/lapsen opiskeluhoolto vaatii sen sijaan aina oppilaan/lapsen tai huoltajan kirjallisen suostumuksen.

5. Opiskeluhoultorekisteri ja tietojen tallettaminen

Yksilökohtaisen opiskeluhooltoon liittyvät opiskeluhoollon kertomukset sekä muut salassa pidettävät yksittäistä oppilasta/lasta koskevat asiakirjat talletetaan koulujen suojattuihin, paloturvallisiin arkistoihin, joiden ylläpitäjä on opetuksen järjestäjä. Rekisterin vastuuhenkilöksi on nimetty rehtori, joka siten vastaa tietojen asianmukaisesta talletuksesta ja luovuttamisesta niitä pyydettyäessä. Opiskeluhoultokertomukset ja muut salassa pidettävät yksilöä koskevat opiskeluhoollolliset asiakirjat säilytetään oppilas/lapsikohtaisissa kansioissa, joiden kanteen määritellään selkeästi lukuoikeudet. Lukuoikeus perustuu oppilaan/lapsen tai huoltajan antamaan suostumukseen asiaa käsittelevän asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Opiskeluhoultorekisteri kannattaa pitää erillään muista opetuksen asiakirjoista, jotta salassapito ei vaarannu.

6. Tietojen luovuttaminen ja salassapito

Yhteisöllistä opiskeluhoitoa koskevat suunnitelmat ja dokumentit ovat julkisia tietoja. Yksittäistä oppilasta/lasta koskevat opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot ovat puolestaan salassa pidettäviä. (OHL 22§) Vaitiolovelvollisuus koskee salassa pidettäviä ja vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia asioita. Vaitiolovelvollisia ovat kaikki opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt harjoittelijoita myöten.

Yksilöllisen opiskeluhoitoon salassa pidettäviin asiakirjoihin on merkitty lukuoikeus, jonka toteutumisesta vastaa rehtori. Kaikilla opiskeluhoitohenkilöstöön kuuluvilla ei ole automaattista oikeutta käydä tutustumassa kaikkiin yksilöllisen opiskeluhoitoon dokumentteihin. Asiantuntijaryhmissä määritellään lukuoikeus yksilöä koskeville dokumenteille, ja muille kuin lukuoikeutetuille rehtori voi luovuttaa tietoja vain suostumuksella tai tiedon luovuttamiseen oikeuttavan lain säädöksen perusteella. Oppilaan/lapsen yksilökohtaisen opiskeluhoitoon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on kuitenkin oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoitolaista vastaavalle viranomaiselle välttämättömät tiedot opiskeluhoitoon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

(OHL 23§) Mikäli yksittäistä oppilasta/lasta koskevissa palavereissa tulee ilmi opetuksen järjestämiseen liittyvää välttämätöntä tietoa, pitää siitä aina tiedottaa yksikön johtajaa/koulun rehtoria. Tässä tilanteessa tulee aina miettiä, että välttämätön tieto on eri kuin tarpeellinen tieto.

Toiselle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle opiskeluhoitoon jatkuvuuden kannalta tarpeellisia tietoja annetaan vain oppilaan/lapsen tai hoitajan kirjallisella suostumuksella. Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto saa ja pitää siirtyä opetuksen järjestäjältä toiselle ilman suostumusta, mutta oppilas- ja opiskelijahoitolaista mukaan opiskeluhoitollisen tiedon siirtämiseen tarvitaan aina suostumus. (OHL 23§)

7. Opiskeluhooltosuunnitelmat

Opiskeluhooltosuunnitelma on tehty monialaisessa yhteistyössä koulujen henkilöstön ja opiskeluhooltohenkilöstön kesken.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on opiskeluhoitoa koskeva osuus, johon on kirjattu opiskeluhoollon tavoitteet ja toteuttamistavat, käytettävissä olevat opiskeluhoito- ja avustajapalvelut sekä kuvattu mahdollisuudet tuki- ja erityisopetukseen. Lisäksi hyvinvointisuunnitelman opiskeluhoitoa koskevassa osuudessa on kirjattu yhteisöllisen opiskeluhoollon ja oppilaiden/lasten varhaisen tuen toimet sekä seurannan ja laadunarvioinnin tavat.

Kunnallinen opiskeluhooltosuunnitelma sisältyy liitteenä esiopetuksen opetussuunnitelman lukuun kuusi ja perusopetuksen opetussuunnitelman lukuun kahdeksan. Opiskeluhooltosuunnitelma tulee tehdä yhteistyössä henkilöstön, oppilaiden/lasten ja huoltajien kanssa siten, että kaikki osapuolet tulevat suunnittelutyössä kuulluksi ja otetuksi huomioon parhaalla mahdollisella tavalla. Suunnittelutyö voi tapahtua esimerkiksi yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä. Suunnitelmiin tulee kirjata esiopetuksen ja koulujen yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämiseen, yhteisön hyvinvointiin sekä osallisuuden lisäämiseen tähtäävä toiminta. Suunnitelmat pidetään mahdollisuuksien mukaan jatkuvasti ajan tasalla ja tarkistetaan vuoden kuluttua siitä, kun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu (joka neljäs vuosi).

Alueellisen opiskeluhooltosuunnitelman kokoamisesta on vastuussa Varsinais-Suomen hyvinvointialue.

8. Tiedottaminen ja mahdollisuus osallistua opiskeluhooltotyön suunnitteluun

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki korostaa oppilaan/lapsen ja hänen huoltajansa kanssa tehtävän yhteistyön ja vaikuttamismahdollisuuksien tärkeyttä sekä yhteisöllisessä että yksilöllisessä opiskeluhooltotyössä. Opiskeluhoollollisista asioista ja mahdollisuudesta osallistua yhteisölliseen opiskeluhooltotyön suunnitteluun ja arviointiin tulee tiedottaa oppilaita ja huoltajia.

Sekä esi- että perusopetuksessa opettajan tulee keskusteluttaa oppilaita/lapsia opiskeluhooltosuunnitelman sisällöstä heidän ikäänsä sopivalla tavalla, jotta he oppivat ymmärtämään, mistä opiskeluhoollossa on kysymys. Oppilaiden/lasten kuuluu saada tietoa yksilöllisestä opiskeluhoollosta ja opiskeluhoollon palveluista sekä mahdollisuudesta vaikuttaa sisällöllisesti opiskeluhooltoon. Oppilaskunta valitsee keskuudestaan edustajan yksikkökohtaisiin yhteisöllisen opiskeluhoollon kokouksiin tai heitä voidaan muulla tavalla kuulla. Tämä koskee niitä asioita, joita heillä on ikänsä puitteissa mahdollisuus ymmärtää ja joihin heillä mahdollisesti on halua vaikuttaa. Kouluilla on myös aloitelaatikat oppilaita varten.

Huoltajaa on myös tiedotettava opiskeluhoollon palveluista (OHL 11§). Vastuu tiedottamisesta on yksiköillä. Tiedottaminen voi tapahtua vanhempainiltojen yhteydessä, Wilmassa, lukuvuositedotteessa tai kunnan kotisivuilla. Huoltajilla tulisi olla myös vaikuttamismahdollisuus opiskeluhoollon sisällölliseen suunnittelu- ja arviointityöhön. (OHL 13§) Vanhempainyhdistyksille tulee antaa mahdollisuus lähettää edustajansa mukaan yhteisöllisen opiskeluhoollon kokouksiin. Niissä yksiköissä, joissa ei toimi vanhempainyhdistystä, kokouksista ja käsiteltävistä asioista tulee laittaa tieto huoltajille ilmoitustaulun tai kotisivujen kautta. Yhteisöllisissä opiskeluhooltoryhmissä voidaan myös miettiä tiedottamisen sisältöä, tiedotustapojen käyttämistä ja huoltajien osallistamisen keinoja. Opiskeluhooltotyössä tulee kehittää menetelmiä, joiden kautta oppilaat/lapset ja heidän huoltajansa voivat antaa kätevästi palautetta opiskeluhooltoon liittyen esim. sivistyspalvelusta käsin lähetettävän kyselyn yhteydessä.

9. Opiskeluhooltotyön seuranta, arviointi ja kehittäminen

Opiskeluhoollon ja sen palveluiden toteutumista pitää säännöllisesti seurata ja arvioida yhteistyössä opetustoimen ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystoimen kesken sekä osallistuttava ulkopuoliseen opiskeluhooltoon koskevaan arviointiin. Keskeiset tulokset on myös julkaistava. (OHL 25§)

Opiskeluhooltotyötä seuraa kunnan tasolla opiskeluhoollon ohjausryhmä ja yksiköittäin yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät. Molempien tehtävänä on vuosittain kerätä tietoa opiskeluhoollon toimivuudesta kunnassa ja yksiköittäin esim. kouluterveyskyselyn, TEA viisarin, MOVE-testien, laajojen terveystarkastusten koosteiden, nuorisotoimen tekemän hyvinvointikyselyn, sivistystoimen tekemän kyselyn tai muiden itse tehtyjen kyselyjen kautta ja suunniteltava toiminnan kehittämistä. Ohjausryhmä ja yksiköiden opiskeluhooltoryhmät voivat asettaa toiminnalleen tavoitteita, joiden toteutumista on mahdollista arvioida.

Esi- ja perusopetuksen yhteisöllisissä opiskeluhooltoryhmissä on edustettuna monialaisesti opiskeluhoollon toimijoita, jotka välittävät tiedon arvioinnista ja tuloksista omiin yksikköihinsä. Vanhempainyhdistykset huolehtivat omalta osaltaan ko. tietojen viemisestä edustamilleen tahoille. Opiskeluhooltoryhmä päättää arvioinnin ja tulosten tiedottamisesta muille tarpeellisille yhteistyötahoille asiakohtaisesti.

Ohjausryhmässä päätetään opiskeluhoollon yleisistä asioista tiedottamisesta kuntalaisille ja lehdistölle.